

การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้
ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

The participation of local government organization in the
learning of Sermngam Department of Learning Encouragement,
Lampang Province.

เสาวนีย์ จินดา

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2567

การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้
ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

The participation of local government organization in the
learning of Sermngam Department of Learning Encouragement,
Lampang Province.

เสาวนีย์ จินดา

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2567

ชื่อเรื่อง การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์
ส่งเสริมการเรียนรู้ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง
ผู้วิจัย นางสาวเสาวนีย์ จินดา
ชื่อปริญญา ศีศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(ดร.จารุวรรณ นาคัน)

..... กรรมการ
(ดร.สุชาติ ใจภักดี)

..... กรรมการและเลขานุการ
(ดร.ปวินท์ เทพคุณหมิมิตต์)

คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก อนุมัติให้รายงาน
การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา

..... คณบดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ได้รับการให้คำปรึกษา แนะนำ พร้อมข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาของ ดร. จารุวรรณ นาทัน อาจารย์ที่ปรึกษา และ ดร.ปวิณห์ เทพคุณหมิตต์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฤดี รัตน์ชัยศิลป์ ดร.อินทรา มุ่งเมือง และ ดร.เจษฎาภรณ์ สอนทะ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาดังกล่าว และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ นายกเทศมนตรีและบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอสระมิงงาม จังหวัดลำปางทุกท่าน ที่อนุเคราะห์ข้อมูลในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะครูบุคลากร สกร.อำเภอสระมิงงามทุกท่าน ให้ความช่วยเหลือการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จ

คุณค่าและงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูต่อบิดา มารดา ครู และบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย

เสาวนีย์ จินดา

ชื่อเรื่อง	: การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง
ผู้วิจัย	: นางสาวเสาวนีย์ จินดา
ชื่อปริญญา	: ศีษศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร.ปวินท์ เทพคุณหิมนิตต์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ดร.จารุวรรณ นาดัน
ปีที่สำเร็จการศึกษา	: 2567
สถาบัน	: สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง จำแนกตาม กลุ่มงานประสบการณ์ทำงาน และเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง จำนวน 183 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) หรือ F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ใน 4 ด้าน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับดี
2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดยรวมจำแนกตามกลุ่มงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ประสพการณ์ทำงานที่ต่างกับการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม,การส่งเสริมการเรียนรู้

Title : The participation of local government organization in the learning Sermngam Department of Learning Encouragement, Lampang Province.

Author : Miss Saowanee Chinda

Degree : Master of Education

Advisor : Dr.Pawin Thepgoonhanimitta

Co-advisor : Dr.Jaruwan Natan

Graduated year : 2024

Institution : Pacific Institute of Management

Abstract

The purpose of this research is to study the conditions of participation of local administrative organizations in promoting learning at the Learning Promotion Center, Serm Ngam District, Lampang Province, classified by work experience group. and to compare the level of participation of local government organizations in promoting learning at the Learning Promotion Center, Serm Ngam District, Lampang Province.

The population used in this research includes administrators and personnel of the local government organization, Serm Ngam District, Lampang Province, totaling 183 people. Tools used in this research It is a questionnaire about the participation of local government organizations in promoting learning in Serm Ngam District Learning Promotion Center, Lampang Province, in 4 areas. is the aspect of participation in decision making Participation in operations Participation in benefits and participation in evaluation This is a 5-level rating scale questionnaire. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation. between more than 2 sample groups using one-way analysis of variance (One – Way Analysis of Variance) or F-test).

The research results found that

1. Results of the study of the participation of local government organization in the learning of Sermngam Department of Learning Encouragement, Lampang Province., in 4 areas, overall and individually. at a good level

2. Comparison results of the participation of local government organization in the learning of Sermngam Department of Learning Encouragement, Lampang Province., in all 4 areas. It was found that the results of the comparative analysis of the differences in participation in the learning of Sermngam Department of Learning

Encouragement, Lampang Province., were classified according to different work groups with statistical significance at the .05 level.

3 . Different work experiences of the participation of local government organization in the learning of Sermngam Department of Learning Encouragement, Lampang Province., overall different and not statistically significant. When considering each aspect, it was found that the aspects of participation in decision making were significantly different at the .05

Keywords: participation, promotion of learning

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 คำถามการวิจัย	2
1.4 กรอบแนวคิด	3
1.5 ขอบเขตงานวิจัย	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1. แนวคิดในการจัดการศึกษา	6
2.2. แนวคิดในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	10
2.3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	12
2.4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	30
3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30
3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	30
3.3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย	31
3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล	34
3.6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	33
	ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	34
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	35
	ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการ เรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	40
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	43
	5.1. สรุปผลการวิจัย	43
	5.2. อภิปรายผล	45
	5.3. ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้	47
	5.4. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป	47
	บรรณานุกรม	49
	ภาคผนวก	50
	ภาคผนวก ก : แบบสอบถามในการศึกษา	51
	ภาคผนวก ข : รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม	56
	ประวัติผู้วิจัย	58

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
ตารางที่ 1.1	แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มงานและประสบการณ์ทำงาน	34
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดยรวมและรายด้าน	35
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ	36
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยรวมและรายข้อ	37
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวม และรายข้อ	38
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ	39
ตารางที่ 4.7	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ เสริมงาม จังหวัดลำปาง จำแนกตามกลุ่มงาน โดยรวมและรายด้าน	40
ตารางที่ 4.8	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้าน	41
ตารางที่ 4.9	ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน	42

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
ภาพที่ 1.1	แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	3

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงจากประชาธิปไตยแบบตัวแทน เป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม การทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กร หรือระดับประเทศนั้นล้วนมีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการที่คนปัจจุบันเพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (Ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น ยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ ได้มีการดำเนินการแก้ปัญหาความไม่เรียบร้อยในห้องเรียนโดยกระบวนการมีส่วนร่วม (วันชัย วัฒนศัพท์, 2553) แต่อย่างไรก็ตาม การเข้ามามีส่วนร่วมนั้น จำเป็นจะต้องมีขั้นตอนเสียก่อน โดยคนจะเข้าร่วมในกิจกรรมทุกอย่าง อย่างน้อยต้องมีพื้นฐานคติความคิดในเรื่องของการมีส่วนร่วมอยู่ภายในใจ ไม่น่าก็น้อย ทั้งนี้ หลักการพื้นฐานของการมีส่วนร่วมจะรวมถึงการให้ความสำคัญต่อมนุษย์ไม่น้อยไปกว่าเทคโนโลยี และควรคิดว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความคิดและมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกันมาตั้งแต่เกิด มีภูมิปัญญาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของตนในระดับหนึ่ง มีความสามารถพัฒนาชีวิต ให้ดีได้ถ้าได้รับโอกาสที่จะร่วมคิด ร่วมเข้าใจ และร่วมจัดการเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2546)

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) (อังกฤษ: Department of Learning Encouragement : DOLE) เป็นส่วนราชการระดับกรมในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่หน้าที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในประเทศไทยยกฐานะมาจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เดิมก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2483 เป็นกองการศึกษาผู้ใหญ่ และจัดตั้งเป็นกรมครั้งแรก เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2522 ในชื่อ "กรมการศึกษานอกโรงเรียน" หรือที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายว่า "กศน." กระทั่งวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2566 ราชกิจจานุเบกษาได้เผยแพร่พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้พ.ศ.2566โดยมีสาระสำคัญคือการยกเลิกพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และยกฐานะ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็น "กรมส่งเสริมการเรียนรู้" โดยให้มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นไป 60 วันหรือตรงกับวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2566

ตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 มีหน้าที่จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ 3 รูปแบบ คือ การเรียนรู้ตลอดชีวิตการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ซึ่งการส่งเสริมการเรียนรู้ตามพ.ร.บ.ฉบับนี้มุ่งพัฒนาบุคคลให้มีทักษะการเรียนรู้ทักษะอาชีพและทักษะชีวิตที่สอดคล้องและเท่าทันพัฒนาการของโลกมีโอกาพัฒนาหรือเพิ่มพูนทักษะของตนให้สูงขึ้นหรือปรับเปลี่ยนทักษะของตนตามความถนัดหรือความจำเป็น ผ่านการมีส่วนร่วมของ 3 เสาหลัก ได้แก่ รัฐ เอกชน และท้องถิ่น พ.ร.บ.ส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 ฉบับนี้ ถือเป็นการปฏิรูปการศึกษาใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับ

การส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนคนไทยทุกช่วงวัย ตั้งแต่แรกเกิดจนเสียชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็ก และเยาวชนที่ด้อยโอกาส จะสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทุกรูปแบบ ทุกที่ ทุกเวลา ผ่านการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วน ซึ่งจุดเด่นของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ คือ การเชื่อมโยงเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเดิม จัดตั้งเป็น “ศูนย์การเรียนรู้” ที่จะขยายตัวรองรับทุกพื้นที่ ตอบโจทย์ความต้องการของคนยุคใหม่ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเพิ่มทักษะชีวิต เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตามแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากองค์กรในระดับพื้นที่และระดับประเทศ ดังนั้นกรมส่งเสริมการเรียนรู้จึงเป็นองค์กรที่ต้องมีการปรับตัวให้ตอบสนองความต้องการทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง “เมื่อกรมส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นกรมใหม่ล่าสุดของประเทศไทยที่มีการกิจสำคัญอย่างยิ่ง และมีความคาดหวังว่าจะเป็นกำลังสำคัญที่จะสร้าง การเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษาของประเทศไทย รูปแบบการทำงานจึงต้องเป็นแบบบูรณาการทั้ง แนวระนาบเดียวกัน และแนวตั้ง ทั้งในกระทรวง และระหว่างกระทรวงที่สำคัญคือต้องทำงานร่วมกับ ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการร่วมจัดและส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่สังคมแห่ง การเรียนรู้อย่างแท้จริง ดิฉันเชื่อว่า กรมส่งเสริมการเรียนรู้จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษา ไปสู่การ เรียนรู้ของคนไทยตลอดช่วงชีวิต เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้นให้กับประชาชนทุกคนได้”

ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงได้จัดทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง เพื่อศึกษา การมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริม การเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

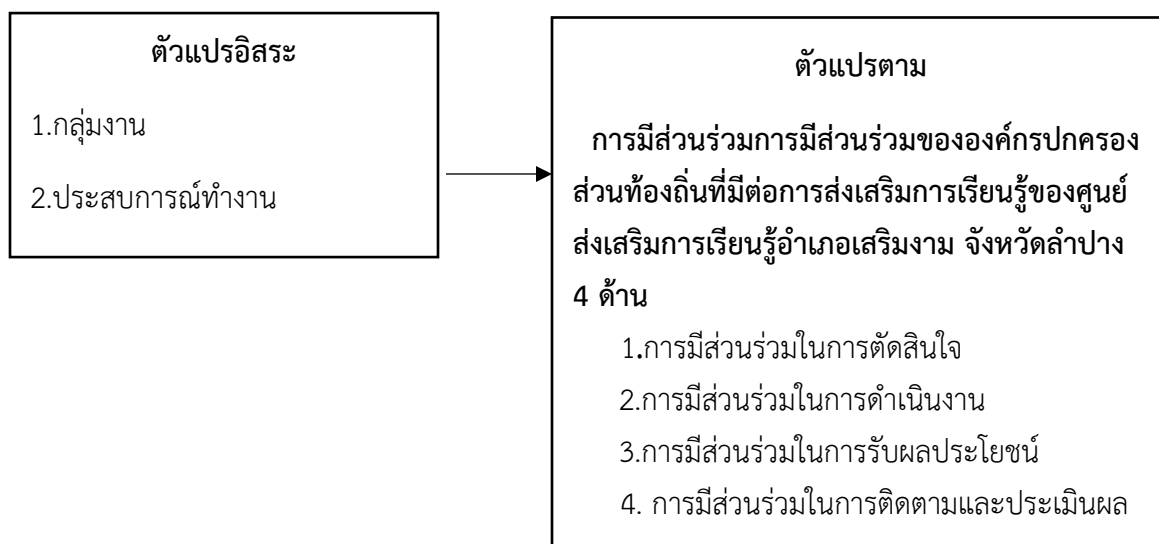
- 1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม
- 1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม

1.3. คำถามของการวิจัย

- 1.3.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง อยู่ในระดับใด
- 1.3.2 การมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ อำเภอเสริมงาม จำแนกตาม กลุ่มงานและประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

1.4. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ตามแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม 4 ประการของ Cohen and Uphoff (1980) ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ดังนี้

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5. ขอบเขตของการวิจัย

การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ในครั้งนี้ ใช้หลักการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Method) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

1.5.1ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กลุ่มงาน และประสบการณ์ทำงาน

ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.5.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษานี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง

1.5.3 ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้บริหารและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง จำนวน 183 คน

1.5.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษานี้ใช้เวลาในการศึกษาข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล สรุปผล และรายงานการศึกษา ระหว่างเดือนพฤษภาคม – กันยายน พ.ศ. 2567

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นำผลจากการศึกษาวิจัยมาพัฒนาเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง
2. นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับคณะผู้บริหาร ครูและบุคลากร สามารถนำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุง การจัดการเรียนรู้ให้มีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยดำเนินการในรูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการและได้ให้คำนิยามศัพท์ที่ใช้เฉพาะการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การเปิดโอกาสบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอสว่างงามได้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง ในลักษณะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการประเมินผล
2. ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอสว่างงาม หมายถึง สถานศึกษาที่มีหน้าที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่อำเภอสว่างงาม 3 ด้าน คือ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และ ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตามระดับ
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง จำนวน 5 องค์กร คือ เทศบาลสว่างงาม เทศบาลตำบลทุ่งงาม เทศบาลตำบลเสริมซ้าย เทศบาลตำบลเสริมขวา และ องค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) หมายถึง การมีส่วนร่วมประชุมเพื่อนำเสนอเรื่องต่างๆที่มีความจำเป็นในการดำเนินกิจกรรม ร่วมในการตัดสินใจวางแผนขั้นตอนการดำเนินงาน

5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ร่วมแรงในการทำกิจกรรมโครงการต่างๆเพื่อเป็นไปตามแผนงานของสถานศึกษา เช่น การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหารงานการประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

6. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ในด้านต่างๆ จากกิจกรรมในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและคุณภาพแล้วยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มผลประโยชน์ของโครงการ

7. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของกิจกรรมต่าง ๆ สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตคือ ความเห็น ความชอบและความคาดหวังซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่ม

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาแนวคิดในการวิจัย สามารถสรุปได้ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดการจัดการศึกษา
- 2.2 แนวคิดการศึกษานอกโรงเรียน
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 แนวคิดการจัดการศึกษา

การสร้างคนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นทักษะในการคิดวิเคราะห์เป็นหลัก ในขณะเดียวกัน Thailand 4.0 คือ การพัฒนาประเทศให้มีความทันสมัย มีรายได้มากขึ้น และก้าวพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง โดยจะต้องผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาประเทศ และต้องสามารถติดต่อกับขายกับนานาประเทศได้ด้วย ดังนั้นการจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งและควรเห็นความสำคัญของการศึกษา เพราะการศึกษาจะช่วยพัฒนาคน หากคนมีคุณภาพ จะทำให้สังคมทั้งระบบมีคุณภาพไปด้วย หัวใจของการศึกษาที่ดี คือ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในการจัดการศึกษา จำเป็นต้องเข้าใจคำว่า “การศึกษา” ก่อน ดังนี้ การศึกษาตามความหมายกว้าง หมายถึง กระบวนการทางสังคมที่นำบุคคลเข้าสู่การดำรงชีวิตใน สังคม หรืออาจกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นกระบวนการอบรมบ่มนิสัยให้มนุษย์สามารถประพฤติปฏิบัติตน และประกอบอาชีพการงานร่วมกับมนุษย์อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม การศึกษานี้จึงเป็นปัจจัยสำคัญ ของ การอบรมบ่มนิสัย การกล่อมเกลาทางสังคม การเตรียมตัวเพื่อให้บุคคลมีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการดำรง ชีวิตและการประกอบอาชีพในอนาคตที่ดี เป้าหมายของการศึกษานี้ มิใช่เพียงเพื่อประโยชน์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่ต้องมุ่งไปสู่สังคม คือ การนำไปสู่สังคมที่เข้มแข็ง มีเอกภาพ ที่มาจากสมาชิกของสังคมมีคุณภาพและร่วมกันสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมที่ตนอยู่อาศัย ถือว่าบุคลากรทางการศึกษาเป็นคนสำคัญในการสร้างเยาวชนที่ดี สร้างอนาคตของประเทศหากผลผลิตทางการศึกษาไม่มีคุณภาพบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบด้วย กล่าวได้ว่า การศึกษาเป็นกิจกรรมทางสังคมที่เป็นรากฐานสำคัญของการสร้าง สະสมพลังของชาติ ชาติใดมี “ทุนทางสังคม” แข็งแกร่ง มีคุณภาพดีมาน้อยเพียงใด มีปริมาณมากแค่ไหน ย่อมขึ้นกับคุณภาพ ของระบบการศึกษา

ปรัชญา เวสารัชช์ (2550) ได้กล่าวว่าจัดการศึกษาเป็นกระบวนการ อย่างเป็นระบบโดยมีเป้าหมายชัดเจน คือการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม

ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ ฯลฯ โดยคาดหวังว่า คนที่มีคุณภาพ นี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้าทันโลก แข่งขันกับสังคมอื่น ๆ ได้ไม่ว่าทั้งในประเทศและต่างประเทศ คนในสังคมมีความสุข มีความสามารถประกอบอาชีพการงาน อย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์

จากที่กล่าวไปข้างต้น จะเห็นได้ว่า การศึกษามีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ มีความรู้และความสามารถที่จะปรับตัว ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีความสุข การศึกษาเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ระบบการศึกษา บรรลุเป้าประสงค์ที่แท้จริงและมุ่งเน้นพัฒนาตัวบุคคลและสังคมให้เกิดความเจริญ ก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ความหมายของการจัดการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาคำว่า "การจัดการศึกษา" ได้มีหน่วยงานและนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายลักษณะโดยมีผู้ศึกษาค้นคว้าไว้พอที่จะยกมากล่าวพอสังเขป ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มาตรา 4 ให้ความหมายการศึกษา ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอด ความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มาตรา 6 ให้ความหมายการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สุนทร โคตรบรรเทา (2553) ให้ความหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า การศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาความรู้ที่มีอยู่แล้วในตัวผู้เรียน นำความรู้จากภายนอกไปสะสมไว้ในตัวผู้เรียน และตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีความรู้ความสามารถมากขึ้นและกว้างขึ้น

ดิเรก อนันต์ (2556) ให้ความหมายของการจัดการศึกษาว่า การจัดการศึกษา หมายถึง เป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้านว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การปฏิบัติโดยคาดหวังว่า คนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้าทันโลก แข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระหว่างประเทศได้ คนในสังคมมีความสุข มีความสามารถในการประกอบอาชีพ อย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ร่วมกันได้ อย่างสมานฉันท์

ผดุงชัย ภูพัฒน์ (2551) การศึกษามีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์และสังคมช่วยพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ เสริมสร้างสติปัญญาเป็นแนวทางในการเลี้ยงชีพที่สุจริต และเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพของประเทศชาติ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน การจัดการศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 หลัก ได้แก่ จุดมุ่งหมายทางการศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียน ซึ่งในการจัดการศึกษานั้นจำเป็น ที่จะต้องมีจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เพื่อช่วย

กำหนดจุดมุ่งหมายและคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์หลังจากได้รับการเรียนการสอน โดยจุดมุ่งหมายทางการศึกษาจะเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงแนวทาง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นแนวทางในการประเมินผล การเรียนของผู้เรียน ส่วนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะเป็นกิจกรรมที่พยายามตอบ สนองให้เกิดผลลัพธ์ตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายทางการศึกษา

ประเสริฐ ลาวัณย์วิสิทธิ์ (2550) ให้ความหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษา คือ การดำเนินงานด้านการศึกษาให้บรรลุตามความมุ่งหมาย หรือจุดมุ่งหมาย เพื่อให้บุคคล มีความรู้ มีสติปัญญา ที่เฉลียวฉลาด มีคุณธรรม ในการประกอบอาชีพ ตลอดจนมีสุขภาพอนามัยและจิตใจที่ดีพร้อมที่จะบำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคมต่อไป

พระครูปลัดอาทิตย วิสสุตญาณเมธี (ม่งฝอยกลาง) (2557) การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศชาติ อีกทั้งยังเป็น เครื่องมือในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขทั้งตนเองและสังคม ดังนั้นการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการ พัฒนาคน พัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมให้เจริญก้าวหน้าเป็นอารยชนและอารยประเทศ

จากคำอธิบาย สรุปได้ว่า การจัดการศึกษา หมายถึง การพัฒนาด้านความรู้ ความคิด ความประพฤติ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมทางการศึกษาให้เกิดองค์ความรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความรู้และนำความรู้ที่มีถ่ายทอดให้เกิดประโยชน์สู่สังคมต่อไป

หลักการในการจัดการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาคำว่า “หลักในการจัดการศึกษา” มีผู้ศึกษาพอเป็นสังเขป ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดหลักการการศึกษาไว้ และใช้หลักการดังกล่าวเป็นตัวกำหนดสาระเนื้อหาของกฎหมายว่าด้วยการศึกษา หลักสำคัญในการจัดการศึกษา (ตามมาตรา 8) กำหนดไว้ 3 ประการ คือการศึกษาตลอดชีวิต การมีส่วนร่วม และการพัฒนาต่อเนื่อง ดังนี้

1. การศึกษาตลอดชีวิต ถือว่าการจัดการศึกษานั้นเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน หลักการคือคนทุกคนต้องได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษานี้ ต้องครอบคลุมทุกด้าน มิใช่เฉพาะชีวิตการทำงานเท่านั้น เพราะไม่เพียงบุคคลต้องพัฒนาตนเอง และความสามารถในการประกอบอาชีพของตน คนแต่ละคนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนา ชุมชนและประเทศโดยส่วนรวม ทั้งด้านเศรษฐกิจ ชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และวัฒนธรรมด้วย ทั้งนี้ เพราะสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม และพัฒนาการทางเทคโนโลยีเกิดขึ้น อย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องศึกษาความเป็นไปรอบตัว เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

2. การมีส่วนร่วม สังคมต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมนั้นแสดงออก ได้หลายลักษณะ เช่น ร่วมเป็นกรรมการ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมสนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา ร่วมสนับสนุนทรัพยากร ร่วมติดตามประเมิน ส่งเสริมให้กำลังใจและปกป้องผู้ปฏิบัติงานที่มุ่งประโยชน์ ต่อส่วนร่วม หลักการนี้ถือว่าอนาคตของประเทศและความเจริญรุ่งเรืองของสังคมไทย เป็นความรับผิดชอบ

ของคนไทยทุกคนมิใช่ถูกจำกัดโดยตรงในการจัดการศึกษา ดังนั้นจึงเป็นทั้งสิทธิ์และหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่จะเข้ามีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้ามีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์เพื่อแก้ไขปัญหา อุปสรรค ของการจัดการศึกษา ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาและช่วยดูแลการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้อง ตามทำนองครองธรรม

3. การพัฒนาต่อเนื่อง การศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องปรับเปลี่ยนตลอดเวลาให้ทันกับความรู้ ที่ก้าวหน้าไปไม่หยุดยั้ง ดังนั้นการจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง การพัฒนานี้มีทั้งการคนคิดสาระและกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ การประยุกต์ปรับปรุง เนื้อหาสาระที่มีอยู่ และการติดตามเรียนรู้เนื้อหาสาระที่มีผู้ประดิษฐ์คิดค้นมาแล้ว ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา ต้องถือเป็นภาระหน้าที่สำคัญ ในการปรับปรุงตนเองให้ทันโลก ทันสมัย แต่ขณะเดียวกันก็ต้องทำความเข้าใจสภาพแวดล้อม เพื่อประยุกต์ความรู้ได้อย่างเหมาะสมทั้งนี้การรับความรู้มาถ่ายทอดโดยปราศจากดุลยพินิจอาจก่อความเสียหายโดยไม่คาดคิด จึงเป็นหน้าที่ ของทุก ฝ่ายที่จะช่วยกันดูแลให้ความรู้ใหม่ๆ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและสังคมอย่างแท้จริง

นอกจากนี้กฎหมายยังได้ระบุหลักในการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาไว้ด้วย (มาตรา 9) (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2552 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553) ได้แก่

1. หลักเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ หมายความว่า การจัด การศึกษา จะเน้นนโยบาย หลักการ และเป้าประสงค์ร่วมกัน แต่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงาน ได้ใช้ดุลยพินิจ เลือก เส้นทางและวิธีการปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการทำงานของตน

2. หลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการบริหารที่ให้สถานศึกษาบริหารจัดการได้เอง (School-Based Management) ตามหลักการนี้จำเป็นต้องแยกภาระงานด้านนโยบายเกณฑ์และมาตรฐานออก จากงาน ด้านปฏิบัติ หรืองานบริการ ทั้งนี้หน่วยงานส่วนกลางทำหน้าที่กำหนดนโยบาย เกณฑ์และมาตรฐาน ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติ จำเป็นต้อง กระจายอำนาจให้หน่วยปฏิบัติดูแล และรับผิดชอบ การตัดสินใจด้วยตนเองโดยหน่วยงาน ส่วนกลางทำหน้าที่ติดตาม ประเมิน ตรวจสอบ ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยปฏิบัติที่ได้รับมอบอำนาจ สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภท การศึกษา ตามหลักการนี้ ในเมื่อหน่วยปฏิบัติได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินการได้อย่างคล่องตัว พอควรแล้ว ก็จำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้หน่วยปฏิบัติรับผิดชอบ เพราะการมอบอำนาจโดยไม่มีกติกาก็เท่ากับมอบให้ทำงานโดยไม่มีเป้าหมาย ซึ่งไม่สามารถประเมินได้ ในเมื่อรัฐและองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ให้ทรัพยากรสนับสนุนแก่สถานศึกษา และหน่วยงานการศึกษาซึ่งอาจเปรียบเสมือน การซื้อสินค้า หรือบริการ ก็ต้องมีสิทธิกำหนดคุณค่าและลักษณะของสิ่งที่ต้องการซื้อโดยยึดเป้าหมายผลการจัด การศึกษาเป็นหลัก ได้แก่ มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งหน่วยปฏิบัติเอง ก็ต้องวางระบบประกันคุณภาพ

เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ซื้อสินค้า และบริการของตน จากนั้นจำเป็นต้องมีการประเมินผลการจัดการศึกษาโดยพิจารณาจากมาตรฐานและระบบ ประกันคุณภาพอันจะเป็นประโยชน์ ต่อทุกฝ่ายอย่างน้อย ผลการประเมินจะส่งเสริมให้ผู้จัดการศึกษาแต่ละระดับได้ตระหนักว่าผลการดำเนินการของตนเป็นอย่างไร เมื่อเทียบกับมาตรฐานการศึกษาและเกณฑ์ชี้วัดของ ระบบประกันคุณภาพ และต้องหาทางปรับปรุงผลการจัดการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานและรักษาระดับ การประกันคุณภาพของตนให้คงได้ รวมทั้งยกระดับการจัดการศึกษาให้สูงขึ้นด้วย

4. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาและการพัฒนา ต่อเนื่อง โดยกำหนดมาตรการต่าง ๆ เช่น การกำหนดให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามหลักสูตรการอบรมมาตรฐานต่าง ๆ ทั้งนี้ โดยมีเจตนาเพื่อรักษาคุณภาพของผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ให้อยู่ในระดับที่พึงประสงค์ และกระตุ้นส่งเสริม ให้พัฒนาปรับปรุงตลอดเวลา อันจะเป็นประโยชน์ ต่อผู้ได้รับการศึกษาโดยตรง

5. การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้เพื่อการจัดการศึกษา ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา ได้แก่ ทรัพยากรการเงิน วัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญใน การเรียนการสอน ภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ล้วนเป็นทรัพยากรจำเป็นแต่รัฐไม่สามารถ จัดหามาสนับสนุนได้อย่างเพียงพอ จึงถือเป็นภาระหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนในการจัดการศึกษาจะเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน การศึกษาในแต่ละท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น ครูอาจเชิญผู้เฒ่าในหมู่บ้านที่มีความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านมาช่วยสาธิต หรือ สอนวิชาที่เกี่ยวข้องได้

6. การมีส่วนร่วมการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในการจัดการศึกษา โดยบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรต่าง ๆ จะได้รับการส่งเสริมให้ เข้าร่วมเสนอแนะ กำกับติดตาม และสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับหลักในการจัดการศึกษาสรุปได้ว่า การจัดการศึกษา แบ่งเป็น 3 ประการ คือ การศึกษาตลอดชีวิต การมีส่วนร่วม และการพัฒนาต่อเนื่อง ซึ่งการศึกษา ทั้ง 3 ประการ เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ความสามารถ และพัฒนาศักยภาพตาม ความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และก้าวทันโลกสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

2.2 แนวคิดการศึกษานอกโรงเรียน

การบริหารประเทศทั้งในเชิงนโยบายและข้อกฎหมาย ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษามากมาย ต่อเนื่องจนถึงการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยได้มุ่งเน้นไปที่ การส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตเป็นหลักเพื่อให้การศึกษาเป็นวิถีชีวิตของคนและสังคมไทยอย่างแท้จริง ซึ่งมีความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษา คือ จัดการศึกษาที่มีคุณภาพแก่คนไทยทุกคนอย่าง

ทั่วถึง เป็นการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต และทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าการศึกษาที่มี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งรวมทั้งหมดก็คือการศึกษาดูตลอดชีวิต ที่มนุษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่และ ทุกเวลาตั้งแต่เกิดจนตาย อีกทั้งยังสามารถนำผลการเรียนที่สะสมไว้ในรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบมาเทียบโอน เพื่อพัฒนาตนเอง กองการศึกษาผู้ใหญ่จึงได้ถูกจัดตั้งขึ้นภายใต้สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงธรรมการเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2483 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนอ่านออกเขียนได้และรู้หน้าที่พลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย

การศึกษานอกโรงเรียนได้ดำเนินมาต่อเนื่องจนถึง พ.ศ. 2512 องค์การศึกษาโลก (World Education Inc) ได้เสนอให้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนผู้ใหญ่แบบสมกิจ ต่อมา พ.ศ. 2513 ที่ประชุมองค์การศึกษาโลก มีมติเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่ว่า “ให้สอนให้ผู้ใหญ่รู้หนังสือควบคู่ไปกับการวางแผนครอบครัว” ดังนั้น ประเทศไทยจึงนำแนวคิดดังกล่าวมาปรับปรุงการศึกษาผู้ใหญ่ของไทยโดยเรียกว่า “การศึกษาผู้ใหญ่ขั้นพื้นฐานแบบเบ็ดเสร็จ” (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2528)

ต่อมาวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2522 ผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการ ได้เห็นความสำคัญในบทบาทภารกิจที่ส่งผลโดยตรงต่อประชาชนทุกคน ทุกเพศ และทุกวัย จึงได้สถาปนาให้เป็น “กรมการศึกษานอกโรงเรียน” ดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักปรัชญา “คิดเป็น” ซึ่งเป็นหลักคิดของ ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ อธิบดี กศน. คนแรก พร้อมทั้งได้ขยายการบริหารงานไปสู่ภูมิภาค (เพ็ญณี แร่อทและคณะ. 2547: 14) มีศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้กับประชาชนทั่วประเทศ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้ในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) โดยในมาตรา 22 กล่าวว่าจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

ในปี พ.ศ. 2545 ผลที่เกิดจากการปฏิรูปการศึกษา โดยมีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการส่งผลให้ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ต้องถูกปรับ สถานภาพเป็น “สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน” ซึ่งมีขนาดเทียบเท่ากองขนาดใหญ่ จนถึงวันที่ 4 มีนาคม 2551 ได้ดำเนินการจัดทำ “พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย” และได้ปรับชื่อองค์กรเป็น “สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย” (สำนักงาน กศน.)

กระทั่งวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2566 ราชกิจจานุเบกษาได้เผยแพร่พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้พ.ศ.2566 โดยมีสาระสำคัญคือการยกเลิกพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และยกฐานะ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัยยาศัย เป็น "กรมส่งเสริมการเรียนรู้" โดยให้มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นไป 60 วันหรือตรงกับวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2566

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ในหมวด 5 ได้กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในมาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

ร่างยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายในช่วงเวลาดังกล่าวเพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

แผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาโดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” จากทิศทางของประเทศดังกล่าวจะพบว่าคนไทยทุกช่วงวัยต้องได้รับการเสริมสร้างศักยภาพด้วยการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายดังกล่าวจึงมีความจำเป็นที่ต้องปฏิรูปการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมที่เป็นอิสระโดยความสมัครใจ ในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือการปฏิบัติ ร่วมประเมินผลและร่วมกับประโยชน์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนามิได้หมายถึงการให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาของรัฐตามที่รัฐกำหนดแต่ หมายถึง การให้ประชาชน กลุ่ม ชุมชน ร่วมกันคิดและตัดสินใจกำหนดทิศทางการพัฒนาการดำรงชีวิต ร่วมปฏิบัติตามแผนของกลุ่มหรือของชุมชนและรับประโยชน์ร่วมกันโดยรัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุนการร่วมคิดและตัดสินใจภายในกลุ่มเป็นเรื่องยากที่จะทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมจริง ๆ และเป็นอิสระในการแสดงออก เพราะสมาชิกในกลุ่มมีศักยภาพ ฐานะอำนาจทางสังคมแตกต่างกัน ปัจจัยวัฒนธรรมบางประการเป็นอุปสรรคต่อความเป็นอิสระในการแสดงออก คนแต่ละคนต่างมีมุมมองในการตัดสินใจคุณค่าเรื่องต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน ประสบการณ์ต่างกัน เหล่านี้อาจนำไปสู่การไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

การมีส่วนร่วม เป็นการเข้าไปเกี่ยวข้องกับทางความคิด จิตใจ อารมณ์และทางกาย การมีส่วนร่วมมีความหมายมากกว่าการเป็นส่วนหนึ่ง การมีส่วนร่วมมีความหมายทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพ การมีส่วนร่วมครอบคลุมทั้งมิติด้านความสามารถ เวลา และโอกาสที่จะมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นการกระทำจึงมีทั้งผู้กระทำผู้ถูกกระทำหรือผู้รับและสาธารณชนผู้เป็นบริบทของการกระทำมีส่วนร่วมเป็นปรากฏการณ์ที่มีความหมายหลากหลาย เป็นความพยายามร่วมกันในสหกรณ์เพื่อแก้ปัญหาและบรรลุความต้องการของตนเอง สหกรณ์ โดยเริ่มจากการ รับรู้ร่วมกันคิดร่วมกัน และ กระทำร่วมกันในโครงการ

อย่างต่อเนื่อง Cohen and Uphoff (1980) เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมเป็น 4 แบบ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกคือการกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญจากนั้นเลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้องการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้นการตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผนและการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานตามโครงการนั้นจะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์โดยวิธีใด เช่น การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหารงานการประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและคุณภาพแล้วยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลในสังคม

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกต คือ ความเห็นความชอบและความคาดหวังซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มได้นอกจากนี้ Cohen and Uphoff (1980) ได้เสนอลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้บริหารเพิ่มเติม คือ

1. การร่วมประชุมกลุ่มผู้ทำกิจกรรมในสถานประกอบการนั้น ๆ กล่าวคือ ผู้บริหารกิจกรรมได้มีส่วนร่วมในการเข้าประชุมตามวันและเวลาที่มีการประชุม

2. การร่วมวางแผนในการประกอบธุรกิจ คือ การที่บุคคลซึ่งเป็นผู้บริหารกิจกรรมมีส่วนร่วมในการเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ ในการปรับปรุงกิจกรรมในธุรกิจ เช่น การตลาดก็มีการเสนอให้หาตลาดใหม่ ก็ถือว่าเป็นการร่วมวางแผน เป็นต้น

3. การร่วมตัดสินใจเลือกแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรม คือ การที่ผู้บริหารกิจการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกกิจกรรมที่จะมีขึ้นในสถานประกอบการนั้น ๆ

4. การร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ คือ การที่ผู้บริหารได้มีโอกาสลงมือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นในสถานประกอบการนั้น ๆ

5. การร่วมประเมินผลในกิจกรรมต่าง ๆ คือ การที่ผู้บริหารกิจการมีโอกาสดำเนินการเป็นผู้ตรวจสอบและติดตามผลงานของกิจกรรมที่เกิดขึ้น

6. การร่วมได้รับประโยชน์จากการประกอบกิจการ คือ การที่ผู้บริหารกิจการมีโอกาสดำเนินการได้รับเงินเดือนหรือโบนัสเพิ่มมากขึ้นจากเดิม

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1980) จะต้องประกอบด้วย การมีส่วนร่วม 4 ประการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะทำอะไรและทำด้วยวิธีการอย่างไร มีส่วนในการดำเนินโครงการตัดสินใจในการให้ทรัพยากรสนับสนุนโครงการและการร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และมีส่วนในการประเมินผลโครงการ

ความหมายของการมีส่วนร่วม

Vroom and Deci (1970) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมว่าเป็นปริมาณ ของอิทธิพลที่ปัจเจก บุคคล รู้สึกว่าได้เข้าไปร่วมในการตัดสินใจและบุคคลจะได้รับความพึงพอใจ จากการทำงานที่มีประสิทธิภาพโดย ตัวบุคคลจะพัฒนาความผูกพันที่มีต่องาน และจะสามารถทำงานได้ ดีตลอดจน สามารถขยายเป้าหมาย ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือปรัชญาของแนว ความคิด ในการควบคุมตนเองมิใช่ควบคุม องค์กร

Keith (1972) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าหมายถึงการเกี่ยวข้องทางจิตใจและ อารมณ์ (Mental and emotional involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าว เป็นเหตุผลเร้าใจให้กระทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น โดยให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

สุธีวร ประดิษฐ์ (2553) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนเกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมใน กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเพื่อให้เกิดผลต่อความต้องการของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคมทั้งนี้ใน การที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงนั้นการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมต้องคำนึงถึงวิธีการดำเนิน ชีวิตค่านิยมประเพณีทัศนคติของบุคคลเพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมเพราะกลุ่มคนในชุมชนมี ความแตกต่างกันในลักษณะส่วนบุคคลลักษณะทางเศรษฐกิจและการได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งนี้การเข้ามามี ส่วนร่วมของชุมชนโดยสรุปมีขั้นตอนทั้งสิ้น 5 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์สังเคราะห์ปัญหาของชุมชน
2. การวางแผนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต
3. การกำหนดกิจกรรม
4. การดำเนินกิจกรรม
5. การประเมินผลกิจกรรม

ซึ่งเป็นขั้นตอนของการเข้ามามีส่วนร่วมที่ให้ความสำคัญโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางโดยมี หน่วยงานภาครัฐคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำหรืออำนวยความสะดวกเท่านั้นจากความหมายดังกล่าวผู้วิจัย สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึงความร่วมมือร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบด้วยกันไม่ว่าจะ เป็นของบุคคลหรือของกลุ่มทั้งนี้เพื่อให้เกิดการดำเนินงานเกิดการพัฒนาและเกิดการเปลี่ยนแปลงไปใน ทิศทางที่ต้องการซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการพัฒนาชุมชนส่งผลให้การ ดำเนินงานหรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนงาน Cohen and Uphoff (1977) กล่าวถึงกรอบใน การพิจารณาเรื่องของการมีส่วนร่วมว่ามีโครงสร้างพื้นฐานจำแนกเป็น 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 มีส่วนร่วมในเรื่องอะไร (what participation are we concerned with?)

หรือเรียกอีกอย่างว่า ประเภทหรือลักษณะของการมีส่วนร่วม ได้สร้างกรอบพื้นฐานของการมี ส่วนร่วมประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (participation in decision making) ซึ่งเป็นการตัดสินใจในการ

ดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ระยะเริ่มต้น

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (participation in implementation) เป็นการเข้าร่วม โดยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (participation in benefits) โดยอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ทางสังคม หรือโดยส่วนตัว

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (participation in evaluation) ซึ่งเป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

มิติที่ 2 ใครที่เข้ามามีส่วนร่วม (whose participation are we concerned with?)

ในส่วนนี้ มีคำที่ใช้ในความหมายว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” (popular participation) Cohen and Uphoff ได้จำแนกให้เป็นกลุ่มบุคคลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจำแนกออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ได้แก่

1. ผู้ที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น
2. ผู้นำท้องถิ่น
3. เจ้าหน้าที่ของรัฐ
4. คนต่างชาติ

มิติที่ 3 การมีส่วนร่วมนั้นเกิดขึ้นอย่างไร (how is participation occurring with in the project)

ในมิตินี้ มีประเด็นที่ควรพิจารณาอยู่ 4 ประเด็นด้วยกันคือ

1. พื้นฐานของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับแรงที่กระทำให้เกิดการมีส่วนร่วมมาจากเบื้องบน หรือเบื้องล่าง และแรงที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมมาจากที่ใด

2. รูปแบบของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับรูปแบบขององค์กร การมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม

3. ขอบเขตของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับระยะเวลาที่เข้ามามีส่วนร่วมและช่องทางการเข้าร่วมกิจกรรม

4. ประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับ การให้อำนาจแก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วม และปฏิสัมพันธ์ของคุณลักษณะต่างๆ ของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

Chapin (1997) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมในงานออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือการเริ่มตัดสินใจดำเนินการ การมีอิทธิพลในการตัดสินใจดำเนินงานหรือออกเสียงคัดค้าน และตัดสินใจปฏิบัติการในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดระบบการทำงาน วิธีการทำงาน ใครเป็นผู้กระทำและทำอย่างไร

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ คือ การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร การประสานความร่วมมือ การทำกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือ

ผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ การมีส่วนร่วมในงานในการให้ข้อมูล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเสนอผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการเสนอแนวคิดในการปรับปรุงและแก้ไขงานต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น

Woodcock (อ้างถึงใน ปราณี รามสูต และจำรัส ดวงสุวรรณ, 2545) กล่าวถึงการทำงานร่วมกันที่มีประสิทธิภาพว่า ต้องประกอบด้วย 11 องค์ประกอบ คือ

1. ความสมดุลในบทบาท สมาชิกจะต้องมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม
2. เป้าหมายที่ชัดเจนและเห็นพ้องต้องกัน เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในการรับรู้และมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย
3. การเปิดเผยและกล้าเผชิญหน้าเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถแสดงตน เหตุผล ความคิด ได้อย่างอิสระ
4. การสนับสนุนและการไว้วางใจกัน จะทำให้สมาชิกรู้สึกต้องการที่จะปกป้องงานที่เขารับผิดชอบ
5. ความร่วมมือและความขัดแย้ง จะช่วยให้ทุกคนยอมรับจุดอ่อนจุดแข็งของกันและกัน และจะช่วยดึงความรู้ความสามารถและประสบการณ์ออกมาใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
6. วิธีการดำเนินการที่ดี จะทำให้เกิดการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
7. ภาวะผู้นำที่เหมาะสม ย่อมให้มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเพื่อเปิดโอกาส และดึงศักยภาพของผู้ร่วมงานออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่องาน
8. การตรวจสอบและติดตามเป็นการศึกษาทบทวนการทำงาน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์และการปรับปรุงขั้นตอน วิธี และกระบวนการทำงาน
9. การพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานที่จะเกิดขึ้น
10. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อช่วยเหลือและเรียนรู้จากกลุ่มข้างเคียง ที่ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่ม
11. การติดต่อสื่อสารที่ดี เปรียบเสมือนน้ำมันหล่อลื่นในการทำงาน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการทำงานหรือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมีความจำเป็นและสำคัญมากสำหรับทรัพยากรในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพการทำงานหรือการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชามีมากขึ้น เป็นสิ่งที่ดีสำหรับการสั่งการของผู้บริหาร ผู้บริหารจะต้องรับฟังการเสนอความคิดเห็น การตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชาทุก ๆ คนจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความผูกพัน และมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน จะเกิดความมุ่งมั่นร่วมมือร่วมใจกันทำงานอย่างเต็มที่ ทำให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ

ทงศ์ศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2540) ให้ความหมายไว้ 3 ประเด็น ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์และความ

ชำนาญ ร่วมกับวิทยากรที่เหมาะสม และสนับสนุนการติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาสที่จะแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด แสดงออกซึ่งสิ่งที่เขามี แสดงออกซึ่งสิ่งที่เขาต้องการ แสดงออกซึ่งปัญหาที่กำลังเผชิญ และแสดงออกซึ่งวิธีแก้ไขปัญหาและลงมือปฏิบัติโดยการช่วยเหลือของหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด

3. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่รัฐทำการส่งเสริมชักนำสนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิและองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2550) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไป เกี่ยวข้อง (Involvement) ทางความคิด, จิตใจ, อารมณ์และทางกาย การมีส่วนร่วม มีความหมาย มากกว่าการเป็นส่วนหนึ่ง (Sense and belonging) การมีส่วนร่วมมีความหมายทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ (Quantitative and qualitative) การมีส่วนร่วมครอบคลุมทั้งมิติด้านความสามารถ เวลา และโอกาสที่จะมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นการกระทำ (Action) จึงมีทั้งผู้กระทำ (The actor) ผู้ถูกกระทำหรือผู้รับผล (The recipient) และสาธารณชน (The public) ผู้เป็นบริบทของการกระทำ

สุธี วรประดิษฐ์ (2553) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนเกิดจากจิตใจ ที่ต้องการเข้าร่วม ในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้เกิดผลต่อความต้องการของกลุ่มคนที่สอดคล้อง กับวิถีชีวิตทาง สังคม ทั้งนี้ในการที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงนั้น การจัดกิจกรรม การมีส่วนร่วมต้องคำนึงถึงวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความ สม่ัใจเข้าร่วม กิจกรรม เพราะกลุ่มคนในชุมชนมีความแตกต่างกันในลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะ ทางเศรษฐกิจ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนโดยสรุปมีขั้นตอน ทั้งสิ้น 5 ขั้นตอนคือ 1.การวิเคราะห์สังเคราะห์ปัญหาของชุมชน 2. การวางแผนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต 3. การกำหนดกิจกรรม 4. การดำเนินกิจกรรม 5.การประเมินผลกิจกรรมซึ่งเป็นขั้นตอนของการเข้ามามีส่วนร่วมที่สำคัญ โดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง โดยมีหน่วยงาน ภาครัฐคอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำหรืออำนวยความสะดวกเท่านั้น

สิรินทิพย์ สิทธิศักดิ์ (2554) อธิบายความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ผู้บังคับบัญชา ต้องการให้ผู้ใต้บังคับบัญชา รวมถึงประชาชนภายนอกได้เข้ามามีส่วนร่วม ในกระบวนการต่างๆ ในการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐทั้งทางตรงและทางอ้อมที่มีผลกระทบ ต่อประชาชนในสังคม

มธุรดา ศรีรัตน์ (2561) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่บุคคล ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ทั้งด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผนปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และมีความเชี่ยวชาญ ในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดจากการบริหารงานในองค์กร

Batten (อ้างถึงใน พัทรี พงษ์ศิริ, 2541) สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมว่าต้องการให้ประชาชน

มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยถือเสมือนว่าเป็นแบบฝึกหัดในการพัฒนาคน ให้ต้องใช้ความคิด ตัดสินใจ วางแผน และดำเนินการเองอยู่เสมอ ซึ่งจะเป็นหนทางทำให้สมองของคนเกิดการพัฒนา รวมทั้งต้องยึดหลักต่อไปนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้แก่ หลักการช่วยตนเอง หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วม และหลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน

Richardson Ann (1983) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การที่ผู้นำอนุญาตให้ผู้ตามจำนวนมากที่สุดที่จะมากได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุด เป็นต้นว่า การยอมให้ผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และแม้กระทั่งเลือกตั้งผู้นำหรือผู้บังคับบัญชาด้วย

Koontz & other (1986) กล่าวว่า การให้มีส่วนร่วมเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารต้องการให้ได้รับการสนับสนุนที่เข้มแข็ง อันมีผลมาจากการวิจัยและทฤษฎีการสร้างแรงจูงใจ

Putti J.M. (1987) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นพื้นฐานของกิจกรรมทุกกิจกรรม กระบวนการตัดสินใจของกลุ่มจะเกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ซึ่งปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วมมี 4 ประการ คือ

1. เป็นความพยายามที่เกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและความรู้สึก
2. เป็นการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ
3. เป็นการให้บุคคลรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน
4. เป็นการพัฒนาการมีส่วนร่วม ซึ่งคำนึงถึงความสมดุล การมีส่วนร่วมที่แท้จริงกับการมีส่วนร่วมมากเกินไป

Davis & Newstrom (1989) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องของความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ และความรู้สึกนึกคิดของแต่ละคน ที่มีต่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่ม หรือเป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยทำให้มีความสำเร็จ ซึ่งเป็นเป้าหมายของกลุ่ม หรือเป็นความรับผิดชอบต่อกิจกรรมร่วมกันด้วยการเข้าไปเกี่ยวข้อง (Involvement) ช่วยเหลือ (Contribution) และร่วมรับผิดชอบ (Responsibility)

ดังนั้น การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้น ทั้งทางร่างกาย จิตใจและอารมณ์ ไม่ว่าจะเป็นปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคน ร่วมคิด ร่วมมือ ร่วมปฏิบัติ ร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการดำเนินการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลง เป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารต้องการ เพราะเมื่อบุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วมแล้ว จะไม่ค่อยเกิดการต่อต้าน รวมทั้งช่วยลดความขัดแย้งและความเครียดจากการทำงาน ทำให้บุคคลได้ร่วมเข้ามามีส่วนร่วมแล้วจะไม่ค่อยเกิดการต่อต้าน รวมทั้งช่วยลดความขัดแย้งและความเครียดจากการทำงาน ทำให้บุคคลได้ร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงาน บุคคลจะรู้สึกพึงพอใจในผลงานที่เกิดขึ้น และเกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เกิดความมุ่งมั่นในการสร้างความสำเร็จให้กับองค์กร เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและผูกพันกับองค์กร เพื่อนำไปสู่เป้าหมายขององค์กร และสามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐซึ่งสามารถจะแบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 5 ระดับดังนี้ (การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม, 2553)

1. การให้ข้อมูลข่าวสาร (Inform) ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุดแต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาครัฐจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่างๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการจดหมายข่าวการจัดงานแถลงข่าว

2. การรับฟังความคิดเห็น (Consult) เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็นการสำรวจ การจัดเวทีสาธารณะการแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์

3. การเกี่ยวข้อง (Involve) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะทางที่นำไปสู่การตัดสินใจเพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะประชาพิจารณการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย

4. ความร่วมมือ (Collaboration) เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วมโดยเป็นส่วนหนึ่งกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจและมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ

5. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน (Empower) เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุดโดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจเช่นการลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด

สรุปได้ว่าการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจทำได้หลายระดับและหลายวิธีซึ่งบางวิธีสามารถทำได้ง่าย ๆ แต่บางวิธีก็ต้องใช้เวลาขึ้นอยู่กับความต้องการเข้ามา มีส่วนร่วมของประชาชนค่าใช้จ่ายและความจำเป็นในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อนจึงต้องมีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชนการรับฟังความคิดเห็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรวมทั้งพัฒนาทักษะและศักยภาพของข้าราชการทุกระดับควบคู่กันไปด้วยจากหลักการและความจำเป็นดังกล่าวทำให้การพัฒนาระบบราชการที่ผ่านมาได้รับการพัฒนากระบวนการบริหารราชการที่สนับสนุนการปรับกระบวนการทำงานของส่วนราชการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นหรือที่เรียกว่า “การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม”

ลักษณะและรูปแบบการมีส่วนร่วม

แอนดรูว์และสติเฟล (Andrew & Stiefel, 1980 อ้างถึงในทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในชั้นปฏิบัติการ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

อิระ วัชรจันทร์ประเสริฐ (2541 อ้างถึงในณรงค์ วาริชล, 2551) กล่าวไว้ คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะตัวบุคคลให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มขบวนการที่มุ่งสร้างพื้นฐานอำนาจจากการสร้างกลุ่มและโครงสร้างภายในหน่วยงาน

3. การมีส่วนร่วมในลักษณะโครงการให้ความสำคัญที่การจัดโครงการอันก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เน้นกลุ่มเป้าหมายการถ่ายทอดระบบเทคนิคความรู้การกระจายอำนาจสู่ประชาชน

4. การมีส่วนร่วมในลักษณะสถาบันให้ความสำคัญในแง่การก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสถาบันมีการถ่ายทอดหรือขยายโครงสร้างอำนาจของกลุ่มผลประโยชน์และชนชั้นทางสังคม

5. การมีส่วนร่วมในลักษณะนโยบายเน้นเรื่องหลักการยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้เสียเปรียบในสังคมและนำมากำหนดนโยบายและแผนงานระดับชาติ

สุธี ศรสวรรค์ (2538) แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 10 แบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ประกอบการ
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์

แชพิน (Chapin อ้างถึงใน ยุพิน ระพิพันธุ์, 2544) ได้ทำการศึกษาแบบของการมีส่วนร่วมและแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบได้แก่

1. การมีส่วนร่วมร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน

3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการและ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

พรทิพย์ คำพอ และคณะ (2544) ได้สรุปสาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น อยู่ที่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การริเริ่ม การวางแผน การตัดสินใจ การร่วมรับผิดชอบ ตลอดจนการร่วมประเมินผล มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับเรื่องของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมดังนี้ ความสำเร็จของการพัฒนาแบบระดมความร่วมมือ ขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการคือ

1. การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นว่า มีปัญหา สาเหตุการแก้ไข ปัญหา ด้านการคิดว่าจะทำโครงการอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน โดยใช้ประโยชน์จากแรงงาน ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างเต็มที่

2. การผสมผสานแผนงานและโครงการของส่วนราชการ ด้วยการพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถด้านประชาชนและคุณภาพของเจ้าหน้าที่ เพื่อแก้ไขปัญหาเดือดร้อน สนองผลประโยชน์ได้ ถูกต้องตามเวลาและสถานที่

3. การสร้างองค์กรท้องถิ่น กลไกการประสานงาน งบประมาณ ปัจจัยดำเนินงานทั้งภาครัฐและเอกชน ตามความต้องการอันจำเป็นของประชาชน

สำหรับปัจจัยที่ผลักดันการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 4 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยภายในตัวบุคคล เป็นแรงผลักดันหรือจุดใจที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล
2. ปัจจัยสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง
3. ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น
4. รางวัลตอบแทน คือ ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา โดยหวังประโยชน์ตอบแทน

รีดเดอร์ (Reeder, 1963 อ้างถึงในปริดา เจษฎารางกุล, 2550) ได้สรุปปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการรักษา การมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 11 ประการดังนี้

1. การปฏิบัติตนให้สอดคล้องตามความเชื่อถือพื้นฐานกล่าวคือบุคคลและกลุ่มบุคคล เหมือนจะเลือกแบบวิธีการปฏิบัติซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตนเอง
2. มาตรฐานคุณค่าบุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของตนเอง
3. เป้าหมายบุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะส่งเสริมป้องกันและรักษาเป้าหมายตน
4. ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดาพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลบางครั้งมีรากฐานมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา
5. ความคาดหวังบุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติตามแบบที่ตนคาดหวังว่าจะต้องประพฤติ ในสถานการณ์เช่นนั้นทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วยเช่นกัน

6. การมองแต่ตนเองบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งคิดว่าตนเองสมควรกระทำเช่นนั้น

7. การบีบบังคับบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนถูกบังคับให้ทำ

8. นิสัยและประเพณีบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ

9. โอกาสบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติของสังคมโดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาสซึ่งโครงการของสังคมเอื้ออำนวยเข้ามามีส่วนร่วมกันในการกระทำเช่นนั้นเท่าที่พวกเขาได้รับรู้

10. ความสามารถบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมกันในกิจกรรมบางอย่างที่ตนเห็นว่าเป็นสิ่งที่ต้องการให้เขาทำในสถานการณ์เช่นนั้น

11. การสนับสนุนบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขารู้สึกว่าเขาได้รับการสนับสนุนที่ดีพอให้กระทำการ เช่นนั้น

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528) ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญซึ่งผลักดันให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชนบท ดังนี้

1. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางกายภาพเศรษฐกิจสังคมการเมืองการปกครองและความปลอดภัย

2. ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่นโดยเฉพาะผู้นำเช่นกำนันผู้ใหญ่บ้าน

3. ปัจจัยที่เป็นรางวัลตอบแทนได้แก่ค่าตอบแทนแรงงานเงินปันผลจากสหกรณ์ออมทรัพย์

4. ปัจจัยภายในตัวบุคคลได้แก่ความคาดหวังในประโยชน์ส่วนร่วมความรู้สึกเกรงใจไม่กล้าปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนหรือความรู้สึกว่าเป็นพันธะที่ต้องเข้าร่วมเพื่อให้เกิดความสามัคคี

นิว สตรอม (Newstorm, 1993 อ้างถึงในณรงค์ วาริชล, 2551) พบว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม คือ

1. ลักษณะขององค์กรโครงสร้างขององค์กรวัฒนธรรมขององค์กรหากองค์กรมีโครงสร้าง

ใหญ่ขั้นตอนการปฏิบัติมากเช่นระบบราชการจะเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมได้

2. นโยบายองค์กรที่ขาดความชัดเจนจะทำให้บุคลากรไม่แน่ใจเป้าหมายแนวทางการปฏิบัติจึงเกิดความลังเลที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม

3. ภาวะผู้นำซึ่งถ้าหากว่าผู้นำเชื่อว่าผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ไม่มีศักยภาพไม่มีความก้าวหน้าขาดความกระตือรือร้นในการทำงานจะสำเร็จได้ต้องควบคุมภาวะผู้นำ

4. ลักษณะงานซึ่งหากว่างานที่สามารถทำสำเร็จได้ด้วยตัวเอง เช่น งานในห้องทดลองลักษณะงาน เช่นนี้จะทำให้บุคลากรไม่เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ระดับการศึกษาวิชาชีพโดยถ้าหากบุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่สูงอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบมากก็จะแสวงหาการมีส่วนร่วมมากกว่าบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าและหน้าที่ความรับผิดชอบที่น้อยกว่าด้วย

ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ (2528 อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546) ได้ให้ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1. การค้นหาปัญหาสาเหตุของปัญหาและพิจารณาแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไขและวางแผนหรือโครงการแก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติการแก้ไขปัญหตามแผนและโครงการที่วางไว้
4. การรับประโยชน์จากโครงการ
5. การประเมินผลโครงการ

จอห์นและอัฟฮอฟ (Jonh & Uphoff, 1980 อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546) ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (ว่าควรทำอะไร)
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้าน

ทรัพยากรการบริหารและการประสานขอความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุประสงค์ผลประโยชน์ทางสังคมหรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2550) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมประมวลได้เป็น 3 ส่วนคือ

1. ส่วนของการวางแผนพัฒนา จะเริ่มต้นตั้งแต่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา การกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหา และพัฒนาการศึกษาชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดความต้องการของชุมชน จัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น ๆ ตลอดจนการกำหนดพิธีการ และแนวทางการดำเนินงาน และกำหนดทรัพยากร และแหล่งทรัพยากรที่จะนำไปสนับสนุนการจัดและพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ

2. ส่วนของการจัดและดำเนินการตามแผนงานโครงการ เป็นส่วนที่ประชาชนเข้าทำประโยชน์ในโครงการ โดยการร่วมมือช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือโดยการบริหาร และประสานงาน ตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก เป็นต้น

3. ส่วนของการประเมินผลโครงการ เป็นส่วนที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินว่าโครงการพัฒนาที่ดำเนินการนั้น บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่

Fornaroff (1980) กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมนั้นประกอบด้วย

1. การวางแผน ซึ่งรวมถึงการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย กลวิธี ทรัพยากรที่ต้องใช้ ตลอดจนการติดตามประเมินผล
2. การดำเนินงาน
3. การใช้บริการจากโครงการ
4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. (1986) ได้จำแนกชนิดของการมีส่วนร่วมเอาไว้ 4 ประเภท ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการตัดสินใจ (Decision making) ในกระบวนการตัดสินใจนั้น ประการแรกที่สุดที่จะต้องกระทำคือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นเลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องที่ต้องดำเนินไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินโครงการ (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินโครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และทำประโยชน์ด้วยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากรการบริหารงานและงบประมาณ และการขอความช่วยเหลือ
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ อันเกิดจากโครงการนั้นๆ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาการกระจายผลประโยชน์ทางบวก และผลที่เกิดขึ้นทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลในสังคมด้วย
4. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลโครงการ (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งที่สำคัญที่ต้องสังเกต คือ ความคิดเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

บุญพา โสสนัญ (2565) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน โรงเรียนเกาะบุโหลน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนโรงเรียนบ้านเกาะบุโหลน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านงานบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง 2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน โรงเรียนบ้านเกาะบุโหลน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูลพบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่เพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านบริหารงานวิชาการ ประชาชนที่เพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานงบประมาณ และด้านบริหารงานทั่วไป ประชาชนที่เพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ประชาชนที่ช่วงอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนรายด้าน พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา

แตกต่างกัน มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ด้านบริหารงานงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนด้านบริการงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านบริหารงานงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนด้านบริการงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยภาพรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านบริหารวิชาการ และด้านบริหารงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ด้านบริหารงานบุคคล และด้านงานบริหารงานทั่วไปไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เชษฐา บัวลีเอ่น (2562) ศึกษาการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.60 และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักศึกษามากที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71 รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.69 และน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.44 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับชั้นต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาขาวิชาต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

น้ำฝน ผ่านเมือง (2559) ศึกษาการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตาม เพศ อายุและอาชีพ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า ประชาชนที่อายุ 25-35 ปี และอายุสูงกว่า 35 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมด้านความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กุหลาบ จันทนารักษ์ (2554) ศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา : กรณีศึกษา โรงเรียนนาบ้านหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า 1. ความคิดเห็นของครูผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียน

บ้านหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ร่วมกำหนดกลยุทธ์การปฏิบัติงานในการจัดการศึกษา 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผน การปฏิบัติ และการดำเนินการที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการตรวจสอบไม่แตกต่างกัน 3. ความคิดเห็นจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้ โรงเรียนต้องให้ความรู้ความเข้าใจโดยการจัดอบรมให้กับชุมชนในเรื่อง การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบและการดำเนินการที่เหมาะสม สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจัดทำโครงการประสานความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ จัดให้มีการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนทุกครั้ง ส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในการร่วมสรุปผลงานของโรงเรียน เปิดโอกาสให้ครูคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองร่วมสรุปผลงานของโรงเรียน นำผลการสรุปผลงานของโรงเรียนไปปรับปรุง และพัฒนางานให้ดีขึ้น

บุญเรียง ชัยวร (2555) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า 1.แต่สภาพปัจจุบันในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดพะเยาโดยภาพรวมอยู่ ระดับปานกลางโดยมีด้านงบประมาณและการเงินมีส่วนร่วมเป็นอันดับหนึ่งรองลงมาได้แก่ด้านวิชาการและด้านบุคลากร 2.ความพึงพอใจการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดพะเยาด้านความพึงพอใจดำเนินงานของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยมี 3.แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานของโรงเรียนคือเสนอแนวทางการพัฒนาว่าให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการหาแนวทางร่วมกันให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมโดยการสร้างแรงจูงใจจัดให้มีการประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อรับทราบข้อมูลสถานศึกษาร่วมกันให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลและคณะกรรมการควรมีส่วนร่วมและวางแผนเรื่องบุคลากรบางตำแหน่งด้วยควรมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงและควรเน้นการเรียนการสอนที่เข้มข้น

สุพรรณ ศิลาเณร (2556) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนสตึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า 1.ผู้นำชุมชน เครือข่ายผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนสตึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหาร

วิชาการ และด้านการบริหารงานทั่วไป 2.ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร การศึกษาของโรงเรียนสตึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ของเครือข่าย ผู้ปกครอง จำแนกตามเพศ อายุ และอาชีพมีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน 3.ข้อเสนอแนะแนวทาง การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนสตึกจากการสัมภาษณ์ คือ 1) ด้านการบริหารวิชาการ ควรนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการใช้เป็นสื่อการสอน โดยครูจะต้องมีความรู้ และความชำนาญในการใช้สื่อดังกล่าว 2.)ด้านการบริหารงานงบประมาณ คือ ควรมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ควรสรุปและรายงานผลด้านงบประมาณให้มากขึ้น 3) ด้านการ บริหารงานบุคคล ควรจัดประชุมเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนให้มากขึ้นเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หอกระจายข่าวสาร ป้ายประชาสัมพันธ์ต่างๆ เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบ

ศรุดา ศรีสว่าง (2557) ศึกษาเรื่องแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมนันทนาการ สำหรับผู้สูงอายุ ตำบลหลักหก อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) สภาพการ มีส่วนร่วมของชุมชนด้านการวางแผนจัดกิจกรรม ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรม ด้านการได้รับประโยชน์ และด้านการประเมินผลอยู่ในระดับน้อยในทุกๆด้าน (2) ปัญหาการมีส่วนร่วมเกิดจาก ปัญหาด้านสุขภาพ ด้านการจัดสรรเวลา ด้านเศรษฐกิจ นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังไม่ตระหนักถึงบทบาท หน้าที่ของตนในการมี ส่วนร่วม (3) ความต้องการในการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยในทุกๆด้าน และ (4) แนวทางการมีส่วนร่วม ของชุมชน ประกอบด้วย (4.1) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ได้แก่ การให้ความรู้แก่ชุมชนในเรื่อง บทบาท หน้าที่ของชุมชนในการมีส่วนร่วม จัดเวทีที่ผู้สูงอายุสามารถแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และความต้องการ (4.2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรม ได้แก่การให้ ความรู้แก่ชุมชนในเรื่องขั้นตอนการจัดกิจกรรม ให้ชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อนในการกระจายหน้าที่และความ รับผิดชอบไปยังผู้สูงอายุตามความสามารถ และความสนใจ (4.3) ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับ ประโยชน์ได้แก่ การให้ความรู้แก่ชุมชนถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วม จัดประชุมเพื่อรายงาน งบประมาณ ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม และ (4.4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้แก่ การให้ ความรู้แก่ชุมชนเรื่องการประเมินผล และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและการเก็บ รวบรวมเอกสารการประเมินผล

กิตติศักดิ์ เทียงมน (2553) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการบริหารโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 และเปรียบเทียบความคิดเห็น ของผู้ปกครองนักเรียนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ และขนาด ของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 341 คน เครื่องมือที่ใช้ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมี 2 ลักษณะ คือแบบตรวจสอบรายการ(Check) และแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 1.758 – 4.260 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9519 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) กำหนดค่าสถิติที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 4 ด้าน โดยมีระดับการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านการบริหารงานทั่วไป มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารงานบุคคลด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงบประมาณมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับกลาง 2. ผู้ปกครองนักเรียนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 3. ผู้ปกครองนักเรียนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

นพดล เพื่องประดิษฐ์กุล (2554) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โรงเรียนสุเหร่าชะอีมีนะ สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ขอผลวิจัยพบว่า 1.ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการวางแผน คิตรีเริ่ม และตัดสินใจ ด้านการกำกับ ติดตาม วัดและประเมินผล และด้านการดำเนินการจัดทำหลักสูตรตามลำดับ 2. ถ้าผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อเปรียบเทียบ โดยค่าเฉลี่ยของประชากร พบว่าแตกต่างกัน โดยกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมมากกว่า กรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในทุกด้าน ได้แก่ การวางแผน คิตรีเริ่ม และการตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ และการกำกับติดตาม และวัดผลประเมินผล

คนอง ศรีสรณ์ (2561) ศึกษารูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า 1. ความต้องการในการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ด้านการกำกับดูแลและตรวจสอบการจัดการศึกษา และด้านการประเมินผลการจัดการศึกษา 2. รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยหลักการและแนวคิด วัตถุประสงค์รูปแบบ กระบวนการ แนวทางการนำรูปแบบไปใช้และผลที่เกิดหลังการใช้รูปแบบ ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับความเหมาะสมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบและแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ส่วนความเป็นไปได้ของรูปแบบเรียงตามลำดับที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ส่วนหลักการและแนวคิด วัตถุประสงค์ของรูปแบบมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลให้กลุ่มบุคคลในชุมชน 5 กลุ่มทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน (MOU) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และแผนงานโครงการ

ร่วมกัน 14 โครงการ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น สถานศึกษามีความเข้มแข็งมีคุณภาพ ได้รับความไว้วางใจจากชุมชนและเกิดความภาคภูมิใจต่อสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.4.2งานวิจัยต่างประเทศ

มีแกน (Meegan. 1989 อ้างอิงในประชุม บำรุงจิตร์. 2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการพัฒนาคุณภาพของครูโรงเรียนคาทอลิกในรัฐสคอนซอนโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเพิ่มขึ้นตอนของการมีส่วนร่วมในการวางแผนแลแนวความคิดของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของโรงเรียนที่ความสัมพันธ์กันองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับการวางแผน คือ หลักสูตรและครูใหญ่มีทัศนะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของโรงเรียนในแง่บวกมากกว่าครูทั่วไป

ฟอว์เลอร์ (Fowler.1986) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วม การตัดสินใจสั่งการกับขวัญกำลังใจในการทำงานของครู-อาจารย์ ในสถานศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารการศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากร และด้านความสัมพันธ์ชุมชน ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับขวัญกำลังใจในการทำงาน 2. ครูอาจารย์และสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับครูอาจารย์ในสถานศึกษาที่ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการมีขวัญกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน

บรัดดี้ (Braddy, 1991) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบความเป็นผู้นำของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูโดยศึกษาจากความคิดเห็นของครูซึ่งอยู่ในสถานศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในมลรัฐแคลิฟอร์เนียหรือตอนเหนือผลการวิจัยพบว่าครูในสถานศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องการเรียนการสอน นอกจากนั้นลักษณะของผู้นำยังส่งผลต่อความต้องการการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

Barnes (1995) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของโรงเรียนโดยอุดมคติแล้ว ผู้ปกครองต้องมีบทบาทที่โรงเรียนหรือในชั้นเรียน แม้ว่าจริงแล้วการมีส่วนร่วมของพวกเขาจะไม่ใช่ไปตามอุดมคติดังกล่าว และยังได้พบว่าผู้ปกครองยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่บ้านด้วย การศึกษาครั้งนี้ให้หลักฐานเพิ่มเติมว่า บิดามารดาชาวอเมริกัน แอฟริกัน มีความประสงค์ที่จะมีสิทธิมีเสียงเกี่ยวกับการเรียนการสอนของลูกๆของตน ซึ่งต้องบ่งชี้ว่าบิดามารดาชาวอเมริกัน แอฟริกันเห็นคุณค่าทางการศึกษา และเห็นว่าโรงเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความคาดหวังด้านการศึกษาและวัฒนธรรมของผู้ปกครองด้วย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1. ประชากร
- 3.2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย
- 3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง จำนวน 183 คน แบ่งออกเป็น 5 องค์กร คือ

3.1.1 เทศบาลเสริมงาม	จำนวน 48 คน
3.1.2 เทศบาลตำบลทุ่งงาม	จำนวน 32 คน
3.1.3.เทศบาลตำบลเสริมซ้าย	จำนวน 38 คน
3.1.4 เทศบาลตำบลเสริมขวา	จำนวน 34 คน
3.1.5 องค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง	จำนวน 31 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ กลุ่มงาน ประสบการณ์การทำงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ได้แก่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุง ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุดมีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
มาก	มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับมากมีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ปานกลาง	มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลางมีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

น้อย	มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับน้อยมีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุดมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาหลักการทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำผลการศึกษามาสร้างแบบสอบถามโดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ
3. สร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. เสนอร่างเครื่องมือต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ
5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงทางเนื้อหา (Content Validity) หรือความสอดคล้องระหว่างข้อความที่เขียนขึ้นในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยมีค่า IOC ตั้งแต่ .67 - 1.00
6. นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและบุคลากรองค์กรส่วนท้องถิ่นอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 30 คน แล้วนำผลการทดลองมาใช้คำนวณเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าคุณภาพของเครื่องมือ โดยได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ .95
7. เครื่องมือที่ทดลองใช้แล้วเสนอที่อาจารย์ปรึกษา เพื่อปรับปรุงเครื่องมือให้ถูกต้องสมบูรณ์และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวทางที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ขอหนังสือจากคณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก ถึงนายกเทศมนตรีจำนวน 5 แห่ง ในพื้นที่อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง
2. ติดต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปางและนัดหมายวันเวลาเพื่อนำแบบสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์ให้กับบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง
3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง นำแบบสอบถามที่ได้ฉบับสมบูรณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อหาค่าต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายในการศึกษาวิจัย และการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

1.ในการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มงานและประสบการณ์ของบุคลากรใช้การคำนวณโดยใช้ค่าร้อยละ

2.ในการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Σ)

3.การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เกิดความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายของข้อมูล ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

μ	แทน	ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
σ	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนประชากร
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าทีอิสระ (Independent T-Test)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าเอฟ F-test (OneWay Analysis of Variance : ANOVA)
Sig.	แทน	ความน่าจะเป็นของค่านัยสำคัญทางสถิติ
SS	แทน	ค่า Sum of Squares
MS	แทน	ค่า Mean of Squares
Df	แทน	ค่า degree of freedom
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปางครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์เสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
2. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 การการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ F-test (OneWay Analysis of Variance : ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง จำแนกตาม กลุ่มงาน ประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

4.3.ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มงานและประสบการณ์ทำงาน

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. กลุ่มงาน		
1.1 กลุ่มงานบริหาร	43	23.50
1.2 กลุ่มงานสำนักปลัด	75	41.00
1.3 กลุ่มงานกองคลัง	32	17.50
1.4 กลุ่มงานกองช่าง	33	18.00
รวม	183	100.00
2. ประสบการณ์การทำงาน		
2.1 ไม่เกิน 1 ปี	5	2.70
2.2 1 - 2 ปี	72	39.30
2.3 3 – 4 ปี	14	7.70
2.4 5 – 6 ปี	40	21.90
2.5 7 ปีขึ้นไป	52	28.40
รวม	183	100.00

จากตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มงานและประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 183 คน ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มงานสำนักปลัด จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00 รองลงมา กลุ่มงานบริหาร จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 23.50 กลุ่มงานกองช่าง จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 กลุ่มงานกองคลัง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50

ข้อมูลด้านประสบการณ์การทำงาน พบว่า ประสบการณ์การทำงานมากที่สุดอยู่ที่ 1-2 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 รองลงมา 7 ปีขึ้นไป จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 28.40 ประสบการณ์ทำงาน 5-6 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 21.90 ประสบการณ์ทำงาน 3-4 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.70 ไม่เกิน 1 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์
ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง จำแนกตามภาพรวม ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

การมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ เสริมงาม จังหวัดลำปาง	N = 183			
	μ	σ	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.97	0.65	มาก	4
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.05	0.72	มาก	3
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.28	0.56	มากที่สุด	1
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.06	0.82	มาก	2
เฉลี่ย	4.09	0.69	มาก	

จากตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้
ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง พบว่า การมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการ
เรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง จำแนกตามภาพรวม ทั้ง 4 ด้าน โดย
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.09$, $\sigma = 0.69$)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.56$) รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\mu = 4.06$, $\sigma = 0.82$)
และ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\mu = 4.05$, $\sigma = 0.56$) ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการ
ตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 3.97$, $\sigma = 0.65$)

ตารางที่ 4.3 ระดับการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	N = 183			
	μ	σ	ระดับ	อันดับที่
1. ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการในการจัดการเรียนรู้	3.56	1.15	มาก	4
2. ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้	4.22	0.89	มากที่สุด	1
3. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	4.02	0.83	มาก	3
4. ท่านได้เข้าร่วมประชุมมากน้อยเพียงใด	4.08	0.84	มาก	2
เฉลี่ย	3.97	0.65	มาก	

จากตาราง ที่ 4.3 ระดับการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า การมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.97$, $\sigma = 0.65$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.89$) รองลงมาได้แก่ ข้อการได้เข้าร่วมประชุมมากน้อยเพียงใด ($\mu = 4.08$, $\sigma = 0.84$) และการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ($\mu = 4.02$, $\sigma = 0.83$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการในการจัดการเรียนรู้ ($\mu = 3.56$, $\sigma = 1.15$)

ตารางที่ 4.4 ระดับการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	N = 183			
	μ	σ	ระดับ	อันดับที่
1. ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมของทางศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงามกำหนด	4.02	0.87	มาก	3
2. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม	4.12	0.81	มาก	1
3. ท่านได้มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรมของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม	4.09	0.82	มาก	2
4. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ	3.98	0.84	มาก	4
เฉลี่ย	4.05	0.72	มาก	

จากตารางที่ 4.4 ระดับการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า โดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.05$, $\sigma = 0.72$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม ($\mu = 4.12$, $\sigma = 0.81$)รองลงมาได้แก่ ข้อมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรมของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม ($\mu = 4.09$, $\sigma = 0.82$) ข้อการมีส่วนร่วมเข้าร่วมกิจกรรมของทางศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงามกำหนด($\mu = 4.02$, $\sigma = 0.87$)ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ข้อการมีส่วนร่วมในการประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ($\mu = 3.98$, $\sigma = 0.84$)

ตารางที่ 4.5 ระดับการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	N = 183			
	μ	σ	ระดับ	อันดับที่
1. ท่านได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานร่วมกับศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม	4.17	0.73	มาก	3
2. การทำกิจกรรมร่วมกันทำให้ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากรและผู้รับบริการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม	4.26	0.73	มากที่สุด	1
3. ท่านได้ร่วมดำเนินงานตามแผนงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงามสม่ำเสมอ	4.48	0.60	มากที่สุด	2
4. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมและนำผลการจัดกิจกรรมมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน	4.20	0.81	มาก	4
เฉลี่ย	4.28	0.56	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.5 ระดับการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.56$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมดำเนินงานตามแผนงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงามสม่ำเสมอ ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.60$) รองลงมาได้แก่ การทำกิจกรรมร่วมกันทำให้ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากรและผู้รับบริการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.73$) การเข้าร่วมกิจกรรมและนำผลการจัดกิจกรรมมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.81$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ การมีได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานร่วมกับศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.73$)

ตารางที่ 4.6 ระดับการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	N = 183			
	μ	σ	ระดับ	อันดับที่
1. ท่านได้ติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงามอยู่เสมอ	4.16	0.80	มาก	1
2. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม	4.04	0.97	มาก	2
3. ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและหาแนวทางการพัฒนาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม	3.98	0.96	มาก	4
4. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมต่างๆของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม	4.04	0.96	มาก	3
เฉลี่ย	4.06	0.82	มาก	

จากตารางที่ 4.6 ระดับการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า โดยรวมมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.06$, $\sigma = 0.82$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงามอยู่เสมอ ($\mu = 4.16$, $\sigma = 0.80$) รองลงมาได้แก่ ส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม ($\mu = 4.04$, $\sigma = 0.97$) ส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมต่างๆของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม ($\mu = 4.04$, $\sigma = 0.96$)ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและหาแนวทางการพัฒนาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม ($\mu = 3.98$, $\sigma = 0.96$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง จำแนกตามตัวแปรข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล กลุ่มงานและประสบการณ์ทำงาน ดังแสดงในตารางที่ 7 – 8

ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง จำแนกตามกลุ่มงาน โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	sig
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.79	.266	.617	.605
	ภายในกลุ่ม	179	77.14	.431		
	รวม	182	77.93			
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.00	.334	.636	.593
	ภายในกลุ่ม	179	93.89	.525		
	รวม	182	94.89			
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	3	0.74	.248	.766	.514
	ภายในกลุ่ม	179	57.84	.323		
	รวม	182	58.58			
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	3	0.85	.286	.416	.742
	ภายในกลุ่ม	179	123.10	.688		
	รวม	182	123.96			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.89			
	ภายในกลุ่ม	179	87.99			
	รวม	182	88.84			

*Sig. $\leq .05$

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดยรวมจำแนกตามกลุ่มงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมต่อการ ส่งเสริมการเรียนรู้	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ด้านการมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	4	17.35	4.33	12.748	.000
	ภายในกลุ่ม	178	60.58	.340		
	รวม	182	77.93			
ด้านการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	4	2.19	.548	1.052	.382
	ภายในกลุ่ม	178	92.70	.521		
	รวม	182	94.89			
ด้านการมีส่วนร่วมในการ รับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	4	2.35	.588	1.863	.119
	ภายในกลุ่ม	178	56.23	.316		
	รวม	182	58.58			
ด้านการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	4	6.24	1.560	2.359	.055
	ภายในกลุ่ม	178	117.72	.661		
	รวม	182	123.96			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	7.03			
	ภายในกลุ่ม	178	81.80			
	รวม	182	88.84			

*Sig. ≤ .05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ประสบการณ์ทำงานที่ต่างกันมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประสบการณ์ทำงานที่ต่างกันมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	μ	ไม่เกิน 1 ปี	1-2 ปี	3-4 ปี	5-6 ปี	7 ปีขึ้นไป
		3.33	3.56	4.22	4.02	4.08
ไม่เกิน 1 ปี	3.33	-	-	-	0.10	-
1-2 ปี	3.56	-	-	-	0.01	0.00
3-4 ปี	4.22	-	-	-	0.00	0.00
5-6 ปี	4.02	-	0.01	-	-	-
7 ปีขึ้นไป	4.08	0.10	0.00	0.00	-	-

จากตารางที่ 4.9 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยจำแนกตามช่วงประสบการณ์ทำงาน พบว่า

1) กลุ่มประชากร ที่มีประสบการณ์ทำงาน ไม่เกิน 1 ปี กับ ประสบการณ์ทำงาน 7 ปีขึ้นไป มีค่า Sig น้อยกว่า .05 แสดงว่า มีระดับการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

2) กลุ่มประชากรที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-2 ปี 5-6ปี กับ 7 ปีขึ้นไป มีค่า Sig น้อยกว่า .05 แสดงว่า กลุ่มประชากร มีระดับการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

3) กลุ่มประชากรที่มีประสบการณ์ทำงาน 3 – 4 ปี 5-6ปี กับ 7 ปีขึ้นไป มีค่า Sig น้อยกว่า .05 แสดงว่า กลุ่มประชากร มีระดับการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

4) กลุ่มประชากรที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-6ปี 1-2 ปี กับ 3 – 4 ปี มีค่า Sig น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า กลุ่มประชากรมีระดับการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

5) กลุ่มประชากรที่มีประสบการณ์ทำงาน 7 ปีขึ้นไป ไม่เกิน 1 ปี 1-2 ปี กับ 3 – 4 ปี มีค่า Sig น้อยกว่า .05 แสดงว่า กลุ่มประชากร มีระดับการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 183 คน ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มงานสำนักปลัด จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00 รองลงมากลุ่มงานบริหาร จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 23.50 กลุ่มงานกองช่าง จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 กลุ่มงานกองคลัง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 และมีประสบการณ์การทำงานมากที่สุดอยู่ที่ 1-2 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 รองลงมา 7 ปีขึ้นไป จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 28.40 ประสบการณ์ทำงาน 5-6 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 21.90 ประสบการณ์ทำงาน 3-4 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.70 ไม่เกิน 1 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70

2. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปางใน 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ พบว่าการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.22 รองลงมาได้แก่ ข้อการได้เข้าร่วมประชุมอย่างน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และข้อการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อการได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการในการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยรวมและรายข้อ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 รองลงมาได้แก่ ข้อมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรมของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ข้อการมีส่วนร่วมเข้าร่วมกิจกรรมของทางศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงามกำหนด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ข้อการมีส่วนร่วมในการประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์โดยรวมและรายข้อ พบว่าการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวมและรายข้อ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อการมีส่วนร่วมดำเนินงานตามแผนงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงามสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 รองลงมาได้แก่ ข้อการทำกิจกรรมร่วมกันทำให้ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากรและผู้รับบริการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ข้อเข้าร่วมกิจกรรมและนำผลการจัดกิจกรรมมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ข้อการมีได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานร่วมกับศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยรวมและรายข้อ พบว่า มีการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงามอยู่สม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 รองลงมาได้แก่ ส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม และส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมต่างๆของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อการส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและหาแนวทางการพัฒนาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงามที่มีค่าเฉลี่ย 3.98

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผลการศึกษา พบว่า

3.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างด้านการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดยรวมจำแนกตามกลุ่มงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ประสิทธิภาพการทำงานที่ต่างกันด้านการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 อภิปรายผล

ผลการศึกษามีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ใน 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ พบว่าการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.22 รองลงมาได้แก่ ข้อการได้เข้าร่วมประชุมอย่างน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และ ข้อการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อการได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการในการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเข้าร่วมประชุมแต่ละครั้งหน่วยงานสถานศึกษาเสนอแผนงานตามโครงสร้างการดำเนินงานและผู้เข้าร่วมประชุมเห็นชอบการดำเนินงานตามแผนงานจึงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด(ปราณี รามสูต และจำรัส ดวงสุวรรณ, 2545: 15) กล่าวถึงการทำงานร่วมกันที่มีประสิทธิภาพว่า การมีส่วนร่วมในการทำงานหรือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมีความจำเป็นและสำคัญมากสำหรับทรัพยากรในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพการทำงานหรือการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชามีมากขึ้น เป็นสิ่งที่ดีสำหรับการสั่งการของผู้บริหาร ผู้บริหารจะต้องรับฟังการเสนอความคิดเห็น การตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชาทุก ๆ คนจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความผูกพัน และมีความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน จะเกิดความมุ่งมั่นร่วมมือร่วมใจกันทำงานอย่างเต็มที่ ทำให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยรวมและรายข้อ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 รองลงมาได้แก่ ข้อมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรมของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ข้อการมีส่วนร่วมเข้าร่วมกิจกรรมของทางศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม กำหนด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ข้อการมีส่วนร่วมในการประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประสานงานการดำเนินกิจกรรมต่างๆของหน่วยงานสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กระบวนการทางสังคม มีการเชื่อมโยง

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่ม องค์กร สถาบัน มีการติดต่อสัมพันธ์สื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างสมาชิก อาจมีผู้ประสาน ซึ่งเป็นบุคคลหรือกลุ่มประสาน ซึ่งดำเนินกิจกรรมการประสาน โดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เพื่อปฏิบัติการกิจอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน และร่วมกันดำเนินกิจกรรมบางอย่าง และการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับกัญญาณัฐ บุตรแสนโคตร (2565) เครือข่าย หมายถึง การร่วมมือ กันอย่างสมัครใจระหว่างกลุ่มคนกับกลุ่มคน กลุ่มคนกับองค์กร หรือระหว่างองค์กรกับองค์กรเพื่อ จุดประสงค์ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกันในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยมีการจัด โครงสร้างอย่างเป็นอิสระ ทุกคนที่อยู่ในเครือข่ายได้นำเอาประสบการณ์ ความรู้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กันในลักษณะการร่วมคิด ร่วมทำ จนทำให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์โดยรวมและรายข้อ พบว่าการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวมและรายข้อ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อการมีส่วนร่วมดำเนินงานตามแผนงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 รองลงมาได้แก่ ข้อการทากิจกรรมร่วมกันทำให้ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากรและผู้รับบริการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ข้อเข้าร่วมกิจกรรมและนำผลการจัดกิจกรรมมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ข้อการมีได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานร่วมกับศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ทั้งนี้การดำเนินงานร่วมกันของสองหน่วยงานซึ่งสอดคล้องกับ สุรินทร์ แก้วมณี (2558. น.20) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างผู้บริหารงานและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์กร ช่วยลดความขัดแย้งในการทำงานเพิ่มพูนความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้น สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ช่วยให้ผู้ร่วมงานมีสุขภาพจิตดี ทุกคนมีโอกาสแสดงศักยภาพและความสามารถส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร อีกทั้งยังช่วยให้และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพโดยแบ่งการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) เป็นการร่วมรับผลต่างๆ ที่จะเกิดประโยชน์แก่ตนเอง แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน คือการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านวัตถุ (Material Benefits) ส่วนร่วมในการเพิ่มผลผลิต รายได้ หรือทรัพย์สิน 2 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านสังคม (Social Benefits) ได้แก่ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สังคม เช่น โรงเรียน สถานที่สาธารณะหรือส่วนกลางของชุมชน เช่น การเพิ่มคุณภาพชีวิตการเกิดระบบน้ำประปา 3 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านบุคคล (Personal Benefits) ได้แก่ ความนับถือตัวเอง พลังอำนาจทางการเมือง ความคุ้มค่าของประโยชน์

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยรวมและรายข้อ พบว่า มีการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงามอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 รองลงมาได้แก่ ส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม และส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม

ต่างๆของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและหาแนวทางการพัฒนาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงามที่มีค่าเฉลี่ย 3.98 ทั้งนี้การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและหาแนวทางการพัฒนาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงามเกิดจากการวางแผนการดำเนินงานที่ดีปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานจึงสามารถแก้ไขปัญหาได้ สอดคล้องกับ สุรินทร์ แก้วมณี (2558. น.20) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างผู้บริหารงานและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์การช่วยลดความขัดแย้งในการทำงานเพิ่มพูนความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้น สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ช่วยให้ผู้ร่วมงานมีสุขภาพจิตดี ทุกคนมีโอกาสดแสดงศักยภาพและความสามารถส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในองค์การ อีกทั้งยังช่วยให้และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอภิปรายผลได้ ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดยรวมจำแนกตามกลุ่มงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 ประสพการณ์ทำงานที่ต่างกันของการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 ส่วนด้านอื่นๆแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรวางแผนกำหนดโครงการกิจกรรมต่างๆให้สอดคล้องและส่งเสริมความร่วมมือทุกกลุ่มงานให้ครอบคลุมการมีส่วนร่วมทุกด้าน ทั้งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ควรมีการประชุมวางแผนการดำเนินงานและสรุปผลการดำเนินงานประจำปีร่วมกันทุกภาคส่วนเพื่อเสนอแผนงานและหารือข้อเสนอแนะและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการมีส่วนร่วมกับ หน่วยงาน ชุมชน เพื่อให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของกิจกรรมต่างๆ อีกทั้งยังส่งผลเกิดความร่วมมือ การประสานงาน และการสร้างเครือข่ายเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่องค์การกำหนดไว้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1.ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

2.ควรมีการศึกษาถึงผลของการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเรียนรู้. (2566). พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 (ราชกิจจานุเบกษา, 19 มีนาคม 2566).
- เชษฐา บัวลิเอิน. (2562). การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา. สถาบันการจัดการแห่งแปซิฟิก.
- เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่นๆ. (2545). ชุดวิชาการวิจัยชุมชน ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและประเมินโครงการ. นนทบุรี: เอส.อาร์.พรินต์ติ้งแมสโปรดักส์.
- ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์. (2550). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในพื้นที่บริการของโรงเรียนล่อมแรดวิทยา อำเภอลำปาง. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปานระพี มหาสารโร. (2563). การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏ.
- ประพันธ์ สร้อยเพชร. (2547). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์โรงเรียนตำบลแช่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระราชบัญญัติยุทธศาสตร์. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580. ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา. (ตุลาคม 2561).
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2553). คนไทยไม่ทอดทิ้งกัน: คู่มือการจัดการสร้างความปรองดองในระบบบริการสาธารณสุข. ขอนแก่น: ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2551). ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน 4 จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Belda-Miquel, S. (2016). **Participation for learning and organizational change**. [Research Study].
- Gumus, M. (2012). **Factors influencing community participation in Turkish schools: A multilevel analysis**. [Research Study].
- Hen, J. M., & Uphoff, N.T.(1980). **Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity**. New York: World Development.
- Kis, Z. (2015). **Study of the situation of primary school students' participation**. [Research Study].
- Mobbs. (2013). **The development of healthy children and the connection between characteristics and participation from educational networks and stakeholders**. [Research Study].
- Ramstetter, C. (2010). **Participatory action research for assessing and enhancing health coordination in elementary schools**. [Research Study].

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้
ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม โดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้ตอบมีอิสระในการตอบตามความเป็นจริง โดยเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความต้องการของท่านลงในแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะถูกเก็บไว้เป็นความลับที่ได้ นำไปประกอบงานของผู้วิจัย ขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างสูง

ผู้วิจัย เสาวนีย์ จินดา

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. กลุ่มงานที่ท่านปฏิบัติหน้าที่

- ☐ กลุ่มงานบริหาร ☐ กลุ่มงานสำนักปลัด ☐ กลุ่มงานกองคลัง
☐ กลุ่มงานกองช่าง ☐ กลุ่มงานอื่นๆ โปรดระบุ

.....

2. ประสบการณ์การทำงาน (เศษที่เกิน 6 เดือนนับเป็น 1 ปี)

- ☐ ไม่เกิน 1 ปี ☐ 1-2 ปี ☐ 3-4 ปี
☐ 5-6 ปี ☐ 7 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ อำเภอเสริม

งาม จังหวัดลำปาง

คำชี้แจง

แบบสอบถามการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริม งาม จังหวัดลำปาง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการมีส่วนร่วมที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนการมีส่วนร่วมของการส่งเสริมการเรียนรู้ มีดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม มากที่สุด
 4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม มาก
 3 หมายถึงระดับการมีส่วนร่วม ปานกลาง
 2 หมายถึงระดับการมีส่วนร่วม น้อย
 1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม น้อยที่สุด

2.1 การมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
1.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
1.1.ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการในการจัดการเรียนรู้					
1.2.ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้					
1.3.ท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้					
1.4.ท่านได้เข้าร่วมประชุมอย่างน้อยเพียงใด					
2.การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน					
2.1.ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมของทางศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงามกำหนด					
2.2.ท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม					
2.3.ท่านได้มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรมของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม					
2.4.ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ					
3.การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์					
3.1.ท่านได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานร่วมกับศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม					
3.2.การทำกิจกรรมร่วมกันทำให้ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากรและผู้บริหารของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม					
3.3ท่านได้ร่วมดำเนินงานตามแผนงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงามสม่ำเสมอ					
3.4.ท่านเข้าร่วมกิจกรรมและนำผลการจัดกิจกรรมมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน					
4.การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล					
4.1.ท่านได้ติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงามอยู่เสมอ					
4.2.ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม					
4.3.ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและหาแนวทางการพัฒนาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม					
4.4.ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมต่างๆของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเสริมงาม					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

.....

.....

.....

2.การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

.....

.....

.....

3.การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

.....

.....

.....

4.การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามในการศึกษา

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฤดี รัตนชัยศิลป์

รองอธิการบดี

สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

คณิษฐ์บัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ดร.อินทิรา มุ่งเมือง

อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

ปรัชญาคณิษฐ์บัณฑิต (ปร.ด.)

สาขาการพัฒนา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

ดร.เจษฎาภรณ์ สอนทะ

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านด้าม

อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน

คณิษฐ์บัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวเสาวนีย์ จินดา
วัน เดือน ปีเกิด	29 เดือน เมษายน พุทธศักราช 2532
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 14 หมู่ 2 ตำบลทุ่งงาม อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ประวัติการทำงาน	ครูศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเสริมงาม